

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ І НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2020 РОЦІ

В умовах сьогодення без підвищення результативності діяльності інститутів державного управління неможливо побудувати сучасну сервісну державу, вийти на новий рівень якості життя громадян та забезпечити зростання довіри та авторитету держави. Тому реформування системи державного управління є необхідним і важливим напрямом модернізації управлінської діяльності та розвитку інституційних засад державності.

В Україні з 2016 року розпочалася реформа державного управління, для забезпечення реалізації якої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1102) схвалена «Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року» (далі – Стратегія).

Стратегія розроблена з урахуванням європейського рейтингу та європейської перспективи України, а також згідно з європейськими стандартами належного адміністрування з питань трансформації системи органів державного управління, та відповідає Принципам державного управління SIGMA, сформульованим в документі SIGMA «Принципи державного управління»¹. Принципи державного управління, розроблені у тісній співпраці з Європейською Комісією, визначають основні вимоги до системи органів державного управління та сформульовані на основі міжнародних стандартів і вимог, а також належних практик держав – членів ЄС та/або держав Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Відповідно до Принципів державного управління удосконалення системи державного управління повинно здійснюватися відповідно до визначених напрямів: формування і координація державної політики, стратегічна рамка реформи державного управління, державна служба і управління людськими ресурсами, підзвітність, надання послуг, управління державними фінансами, включаючи державні закупівлі та зовнішній аудит.

Стратегією одним із основних складових реформи державного управління у частині модернізації державної служби та управління людськими ресурсами визначено реформу системи професійного навчання державних службовців, зокрема шляхом впровадження сучасної цілісної, мобільної та гнучкої системи професійного навчання державних службовців з розвинутою інфраструктурою та належним ресурсним забезпеченням, яка орієнтована на розвиток компетентностей та потреби в професійному розвитку державних

---

¹ <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3109-опубліковано-звіт-програми-sigma-за-результатами-оцінки-стану-справ-в-системі-державного-управління-україни>

службовців. Також згідно Стратегією починаючи з 2020 року міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до власних потреб повинні передбачати в межах затверджених бюджетах призначень кошти на підвищення кваліфікації державних службовців.

З метою оцінки стану реалізації реформи державного управління у 2018 році експерти Програми SIGMA провели оцінювання стану справ у системі державного управління в Україні на відповідність сформульованим у документі SIGMA «Принципам державного управління».

Оцінювання реформування державного управління за напрямом «Державна служба та управління людськими ресурсами» за індикатором «Професійний розвиток і навчання державних службовців» проводилось за 2 напрямками та 14 субіндикаторами, які відповідають «Методологічним основам принципів державного управління»²:

правова база та організація професійного розвитку:

визнання навчання як права та обов'язку державного службовця (2/2);

координація політики навчання на державній службі (3/3);

розробка, впровадження та моніторинг навчальних планів (3/3);

оцінка навчальних курсів (2/2);

професіоналізм оцінювання результатів службової діяльності (2/4);

зв'язок між оцінюванням результатів службової діяльності та заходами, спрямованими на покращення професійних досягнень (4/4);

ясність критеріїв мобільності та заохочення мобільності (2/2);

адекватність законодавчої бази щодо вертикального просування по службі на основі досягнень (2/2);

відсутність політичного втручання до вертикального просування по службі (0/2);

право державних службовців на оскарження рішень про оцінку результатів службової діяльності (2/2);

право державних службовців на оскарження рішень щодо мобільності (2/2).

застосування практики професійного розвитку:

витрати на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці, % (0/4);

участь державних службовців у навчанні (0/5);

рівень сприйняття меритократії в державному секторі, % (3/5).

² <http://sigmaweb.org/publications/Methodological-Framework-for-the-Principles-of-Public-Administration-November-2017.pdf>

Відповідно до Звіту про базові вимірювання³: Принципи державного управління (ОЕСР, 2018) індикатор «Професійний розвиток і навчання державних службовців» оцінено для України у «27» із «42» можливих балів. На такий підсумковий бал вплинула, зокрема, оцінка експертами субіндикаторів «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» та «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» – по «0» балів із можливих «4» та «5» відповідно. Це було обумовлено тим, що в Україні не проводилось оцінювання сфери професійного розвитку державних службовців за згаданими субіндикаторами.

У 2019 році відповідно до Стратегії та з урахуванням рекомендацій SIGMA було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 року № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад», якою визначено, що:

міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади в межах затверджених їм відповідних бюджетних призначень під час складання кошторисів мають передбачати починаючи з 2020 року кошти на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників у розмірі не більше ніж 2 відсотки фонду оплати праці;

підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами є обов'язковим для державних службовців.

Ураховуючи вищевикладене, у 2020 році НАДС започатковано проведення моніторингового дослідження системи професійного навчання державних службовців за субіндикаторами «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» та «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання».

Цей звіт охоплює перший період моніторингового дослідження системи професійного навчання державних службовців в Україні – 2020 рік.

Субіндикатор «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання у 2020 році» розраховувався як відношення кількості державних службовців, які пройшли професійне навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, до загальної кількості державних службовців, які фактично працюють у відповідному державному

---

³ https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/17-presentation-2018/09.2018/11.09.2018Ukraine%20Baseline%20Measurement%20Report%202018_UA.pdf

органі станом на початок звітнього року. Під час розрахунку субіндикатора ураховувались дані щодо:

кількості державних службовців, які в 2020 році завершили навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

кількості державних службовців, які в 2020 році підвищили кваліфікацію хоча б за однією загальною (спеціальною) професійною (сертифікатною)/ загальною (спеціальною) короткостроковою програмою підвищення кваліфікації.

У разі, коли у звітньому році державний службовець завершив навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та підвищив кваліфікацію за однією або більше програмами підвищення кваліфікації, дані про підвищення кваліфікації враховувалися один раз.

У рамках цього дослідження не враховувались державні службовці, підвищення кваліфікації яких здійснювалось за рахунок їх власних коштів та/або за рахунок коштів програм (проектів) міжнародної технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством.

МЕТОДОЛОГІЯ ЗБОРУ ДАНИХ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У 2020 році у рамках реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333, здійснювалась реорганізація районного (субрегіонального) рівня адміністративно-територіального устрою України.

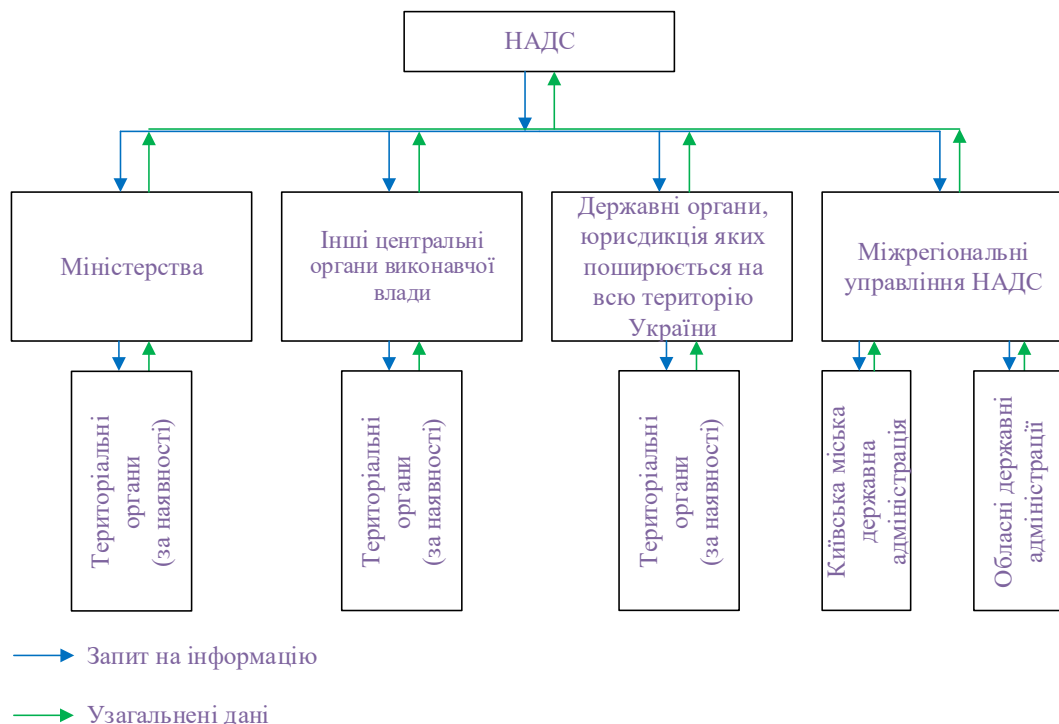
Так, відповідно до постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» кількість адміністративних районів в Україні скоротилася з 490 до 136, що, в свою чергу, призвело до скорочення кількості місцевих державних адміністрацій.

Ураховуючи зазначене, для отримання об'єктивних даних щодо витрат державних органів на професійне навчання державних службовців пропорційно до їх річного фонду оплати праці та кількості державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання (далі – організація професійного навчання), збір та узагальнення даних щодо

організації професійного навчання проводились на основі інформації, поданої Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами, юрисдикція яких поширюється на всю територію України (далі – центральні органи влади), Київською міською та обласними державними адміністраціями.

Для збору та первинного узагальнення даних щодо організації професійного навчання у 2020 році НАДС реалізувала тривірневу модель збору інформації (Рис. 1).

Рис. 1 Модель збору та узагальнення даних щодо організації професійного навчання у 2020 році

Відповідно до запропонованої моделі збір та узагальнення даних щодо організації професійного навчання проводився у кілька етапів:

➤ на першому етапі дослідження – НАДС подано запити про надання інформації щодо організації професійного навчання у 2020 році до Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, центральних органів влади та міжрегіональних управлінь НАДС;

➤ на другому етапі дослідження – Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами влади узагальнено та подано до НАДС інформацію щодо організації професійного

навчання у апараті відповідного державного органу та його територіальних органів (за наявності).

Міжрегіональними управліннями НАДС на основі поданої відповідної інформації Київською міською та обласними державними адміністраціями проведено збір та узагальнення даних щодо організації професійного навчання Київською міською, обласними державними адміністраціями та подано узагальнену інформацію до НАДС;

➤ на третьому етапі дослідження – НАДС на основі інформації, поданої Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами виконавчої влади та міжрегіональними управліннями НАДС, узагальнено дані щодо організації професійного навчання Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами виконавчої влади, Київською міською та обласними державними адміністраціями та підготовлено відповідний аналітичний звіт.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ І НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У 2020 РОЦІ

СУБІНДИКАТОР «КІЛЬКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПРОТЯГОМ РОКУ ПРОЙШЛИ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ»

Відповідно до «Звіту про кількісний склад державних службовців», який щороку формується НАДС, станом на 1 січня 2020 року фактична численність державних службовців, які займали посади державної служби категорії «А», «Б», «В» (далі – державні службовці категорії «А», «Б», «В») в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, центральних органах влади, Київській міській та обласних державних адміністрацій, становила 154 804 осіб, з них 132 – державні службовці категорії «А».

У межах цього дослідження для розрахунку числових значень субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» НАДС узагальнено та проаналізовано інформацію щодо професійного навчання у 2020 році 137 099 державних службовців, які станом на 01 січня 2020 року займали посади державної служби категорії

«А», «Б», «В» в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах та територіальних органах 17 міністерств, 28 служб, 13 агентств, 3 інспекцій, 33 інших державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, Київській міській, 24 обласних державних адміністрацій та їх структурних підрозділах. Зокрема узагальнено та проаналізовано інформацію щодо професійного навчання 132 із 132 державних службовців категорії «А».

До звіту не включено інформацію щодо професійного навчання державних службовців категорії «А», «Б», «В» шести державних органів:

чотирьох державних органів – Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Міністерства аграрної політики та продовольства, Державного агентства розвитку туризму України, Державної інспекції культурної спадщини України, Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, які були утворені / реорганізовані у грудні 2019 року або протягом 2020 року;

двох державних органів – Державної інспекції містобудування та Державної сервісної служби містобудування, які були ліквідовані відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 р. № 1340 «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду».

Таким чином, НАДС проаналізовано інформацію стосовно:

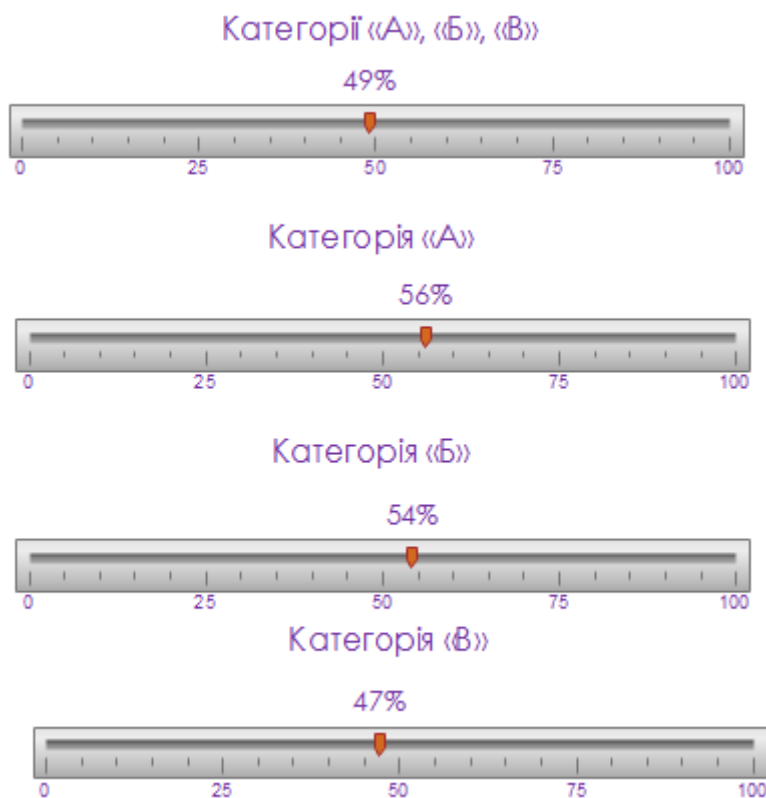
89 % державних службовців категорії «А», «Б», «В» від їх фактичної чисельності станом на 01 січня 2020 року;

100 % державних службовців категорії «А» від їх загальної чисельності станом на 01 січня 2020 року.

Аналіз поданої вищезазначеними органами відповідної інформації показав, що у 2020 році пройшли професійне навчання 67 049 державних службовців, з яких: 74 державних службовців категорії «А», 19 250 державних службовців категорії «Б», 47 725 державних службовців категорії «В».

Відповідно значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для визначення частки державних службовців категорії «А», «Б», «В», становить 49 %.

Значення відповідного субіндикатора стосовно державних службовців категорії «А» і «Б» складає відповідно 56 % та 54 %, державних службовців категорії «В» – 47 % (Рис. 2).

Рис. 2 Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», %

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОФІСУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, СЕКРЕТАРІАТУ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ,
АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ,
ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У 2020 РОЦІ**

У рамках дослідження професійного навчання державних службовців у 2020 році НАДС узагальнено інформацію про професійне навчання 124 907 державних службовців категорії «А», «Б», «В», які займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах міністерств, інших центральних органах виконавчої влади та державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України (далі – апарати центральних органів влади) та їх територіальних органах (за наявності).

За результатами проведеного дослідження встановлено, що професійне навчання протягом 2020 року пройшли 57 534 (46 %) державних службовців категорії «А», «Б», «В», які займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України,

Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах станом на 1 січня 2020 року.

Інформація про розподіл державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2020 році, за категоріями та підкатегоріями посад державної служби представлена на рис. 3-6.

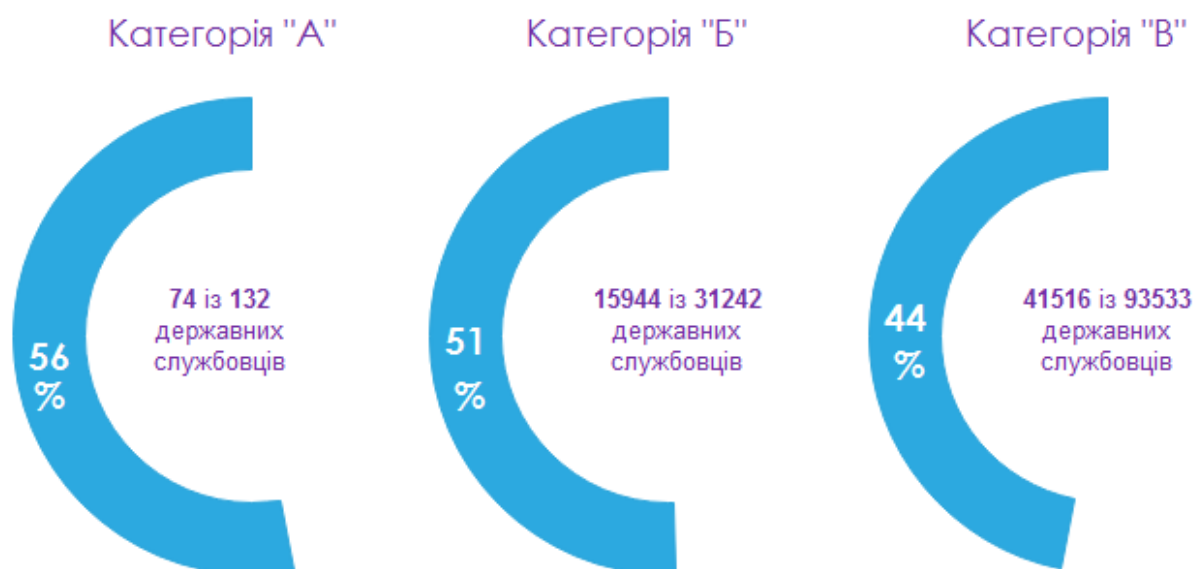

Рис. 3. Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2020 році, за категоріями посад державної служби, %

Рис. 4 Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2020 році, за підкатегоріями А1-А3 категорії «А» посад державної служби, %

Рис. 5 Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2020 році, за підкатегоріями Б1-Б3 категорії «Б» посад державної служби, %

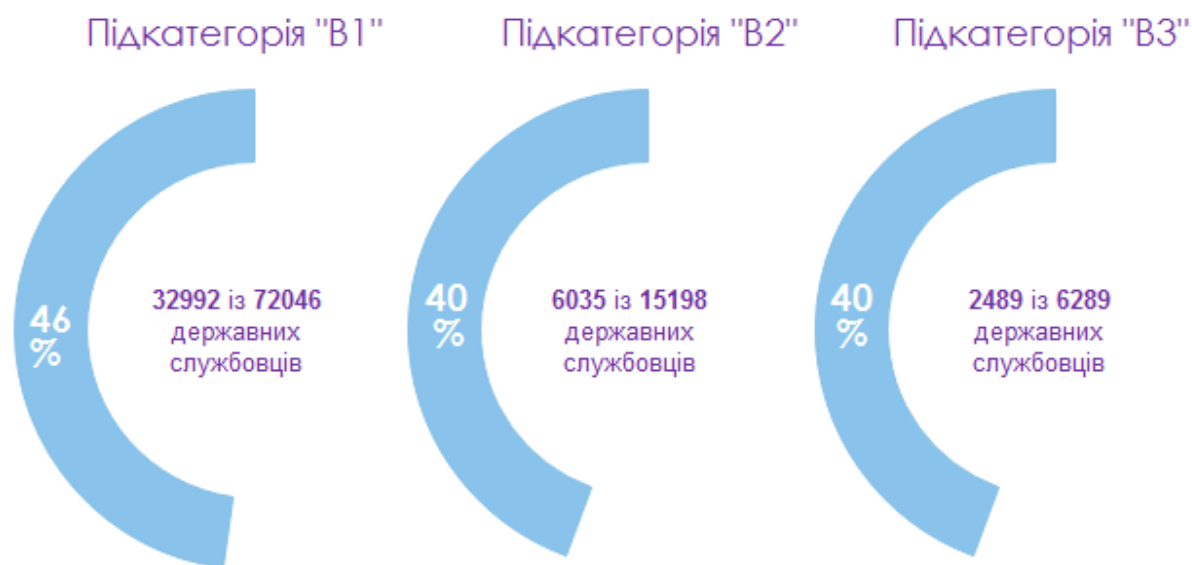

Рис. 6 Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у 2020 році, за підкатегоріями В1-В3 категорії «В» посад державної служби, %

За результатами аналізу інформації про професійне навчання державних службовців у розрізі категорій та підкатегорій посад виявлено таку особливість у професійному навчанні у 2020 році:

із зниженням категорії посади державної служби частка державних службовців, які пройшли професійне навчання (в межах відповідної категорії посад державної служби), зменшується з 56 % – державних службовців

категорії «А», 51% – державних службовців категорії «Б» до 44 % – державних службовців категорії «В»;

зі зниженням підкатегорії посади державної служби в межах категорії посад державної служби «Б», «В» частка державних службовців, які пройшли професійне навчання, також зменшується:

з 62 % – державних службовців підкатегорії Б1 категорії «Б» до 50% – державних службовців підкатегорії Б3 категорії «Б»;

з 46 % – державних службовців підкатегорії В1 категорії «В» до 40 % – державних службовців підкатегорії В3 категорії «В».

Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для визначення частки державних службовців категорії «А», «Б», які займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах станом на 1 січня 2020 року, становить відповідно 56 % та 51 % (Рис. 7).

Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для визначення частки державних службовців категорії «А», «Б», «В», які займали посади державної служби в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах станом на 1 січня 2020 року, складає 46 %.

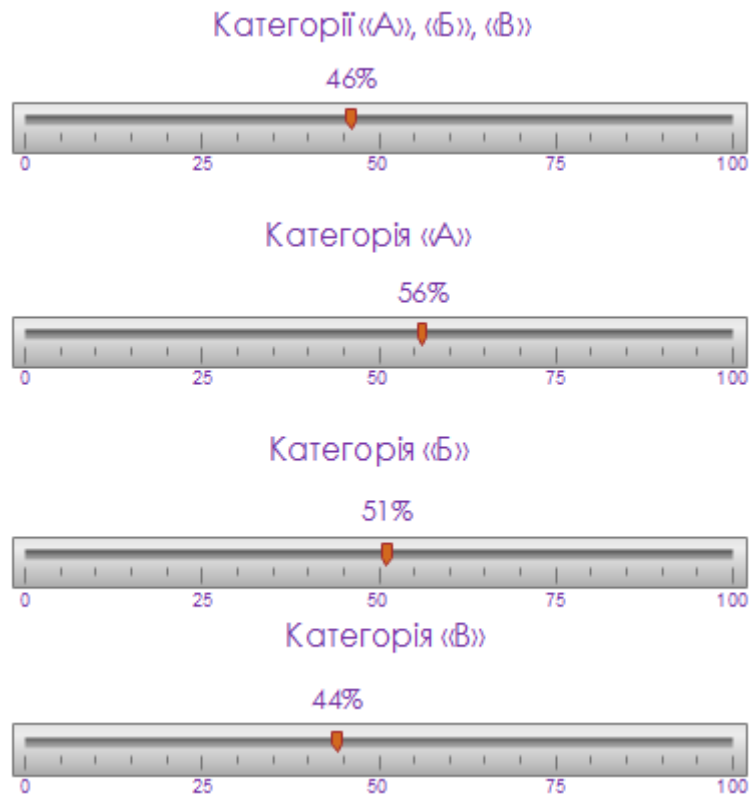

Рис. 7 Значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для державних службовців категорії «А», «Б», «В» в апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах, %

Результати гендерного розподілу державних службовців, які у 2020 році пройшли професійне навчання (Рис. 8), свідчать, що серед державних службовців категорії «А» переважають чоловіки (74 %). Серед державних службовців категорії «Б», «В» в апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах, переважають жінки (відповідно 66 % та 75 %).

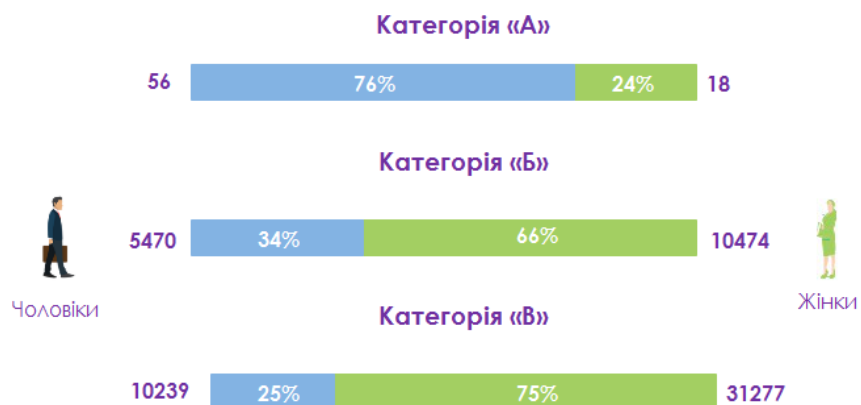

Рис. 8 Гендерний розподіл державних службовців категорії «А», «Б», «В» в Офісі Президента України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Апараті Верховної Ради України, Державному управлінні справами, апаратах центральних органів влади та їх територіальних органах, які протягом звітного року пройшли професійне навчання

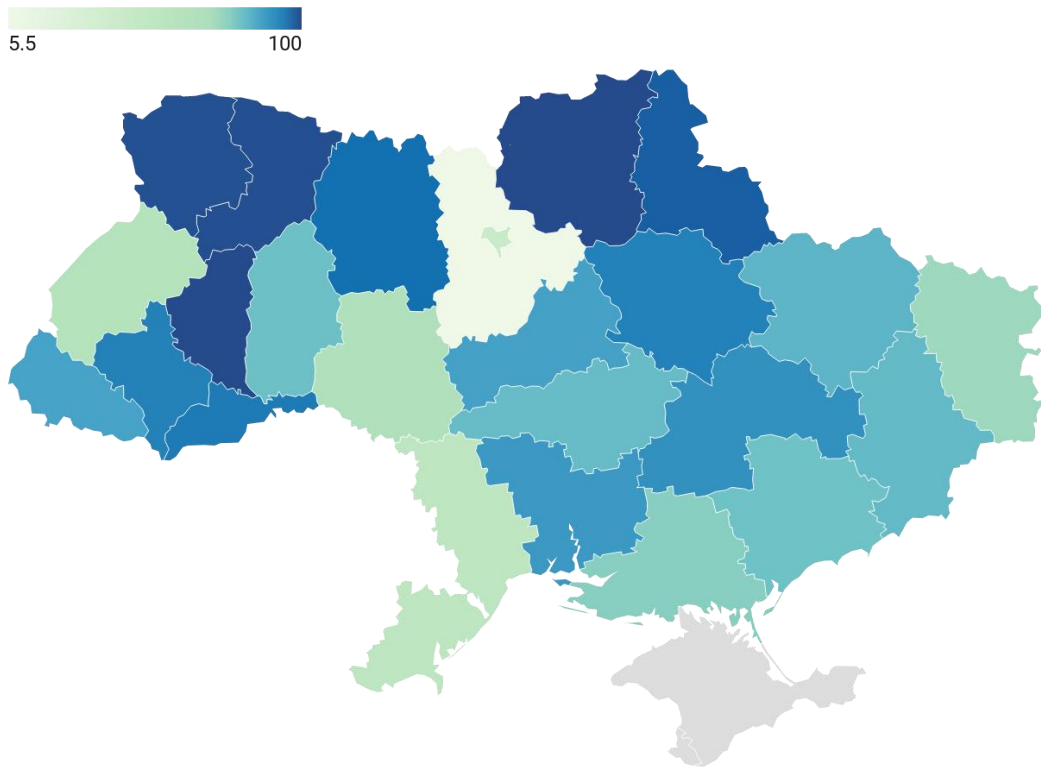
Із зниженням категорії посади державної служби збільшується частка жінок, хто пройшов професійне навчання. Зокрема частка жінок серед державних службовців підкатегорії Б1 категорії «Б», які пройшли професійне навчання, становить 56 %, тоді як цей показник для державних службовців підкатегорії В3 категорії «В» – становить 75 %.

Організація професійного навчання державних службовців Київської міської та обласних державних адміністрацій

Відповідно до «Звіту про кількісний склад державних службовців», який щороку формується НАДС, станом на 1 січня 2020 року фактична численність державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б», «В» в Київській міській та обласних державних адміністраціях, становила 13 610 осіб.

З метою розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» міжрегіональними управліннями НАДС забезпечено збір, узагальнення та подання до НАДС інформації про професійне навчання у 2020 році державних службовців Київської міської та обласних державних адміністрацій.

У рамках моніторингового дослідження для розрахунку значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» НАДС відповідно до інформації, поданої міжрегіональними управліннями НАДС, узагальнено та проаналізовано дані щодо професійного навчання 12 192 державних службовців (90 % від загальної кількості державних службовців відповідної категорії посад державної служби, які працювали в Київській міській та обласних державних адміністраціях станом на 01 січня 2020 року).

Рис. 9 Частка державних службовців, які займали посади державної служби категорії «Б» і «В» в Київській міській та обласних державних адміністраціях та пройшли професійне навчання у 2020 році, розподіл за областями, %

Встановлено, що протягом 2020 року професійне навчання пройшли 9 515 державних службовців категорії «Б», «В», які займали посади державної служби в Київській міській та обласних державних адміністраціях (78 % від загальної кількості державних службовців відповідної категорії посад державної служби, які працювали Київській міській та обласних державних адміністраціях станом на 01 січня 2020 року) (Рис. 9).

Цей показник на 32 % більший у порівнянні із аналогічним показником, розрахованим для визначення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» для Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів центральних органів влади та їх територіальних органів, який становить 46 % (57 534 особи).

Узагальнення та аналіз інформації про професійне навчання державних службовців категорії «Б», «В», які займали посади державної служби в Київській міській та обласних державних адміністраціях (станом на 01 січня 2020 року), дозволяє зробити такі висновки:

найбільша частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у звітному році, до загальної кількості державних службовців у

відповідній обласній державній адміністрації, припадає на Чернігівську, Тернопільську, Рівненську, Волинську та Сумську області;

найменша частка державних службовців, які пройшли професійне навчання у звітному році, до загальної кількості державних службовців у відповідній державній адміністрації, припадає на м. Київ та Київську, Одеську та Львівську області.

Таблиця 1

Інформація про професійне навчання державних службовців, які займали посади державної служби категорій «Б», «В» в Київській міській та обласних державних адміністраціях, у 2020 році

Область (м. Київ)	Загальна кількість/частка державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б», «В» та пройшли професійне навчання у 2020 році		
	Фактична кількість державних службовців на початок звітнього року, осіб	Кількість державних службовців, які пройшли професійне навчання протягом звітнього року, осіб	Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання, %
Вінницька	464	307	66,2
Волинська	355	354	99,7
Дніпропетровська	578	523	90,5
Донецька	744	611	82,1
Житомирська	427	418	97,9
Закарпатська	400	346	86,5
Запорізька	529	424	80,2
Івано-Франківська	367	345	94,0
Київська	73	4	5,5
Кіровоградська	318	260	81,8
Луганська	490	365	74,5
Львівська	517	322	62,3
Миколаївська	410	364	88,8
Одеська	475	255	53,7
Полтавська	343	322	93,9
Рівненська	407	406	99,8
Сумська	445	440	98,9
Тернопільська	427	427	100,0
Харківська	541	450	83,2
Херсонська	351	270	76,9
Хмельницька	381	308	80,8
Черкаська	395	344	87,1

Область (м. Київ)	Загальна кількість/частка державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б», «В» та пройшли професійне навчання у 2020 році		
	Фактична кількість державних службовців на початок звітнього року, осіб	Кількість державних службовців, які пройшли професійне навчання протягом звітнього року, осіб	Частка державних службовців, які пройшли професійне навчання, %
Чернівецька	378	361	95,5
Чернігівська	477	477	100,0
місто Київ	1900	812	42,7
Разом	12192	9515	78,0

Результати гендерного розподілу державних службовців, які у 2020 році пройшли професійне навчання (Рис. 10), свідчать, що серед державних службовців категорії «Б», «В» Київської міської та обласних державних адміністрацій переважають жінки, зокрема 67 % жінок серед державних службовців категорії «Б», 79 % жінок – категорії «В».

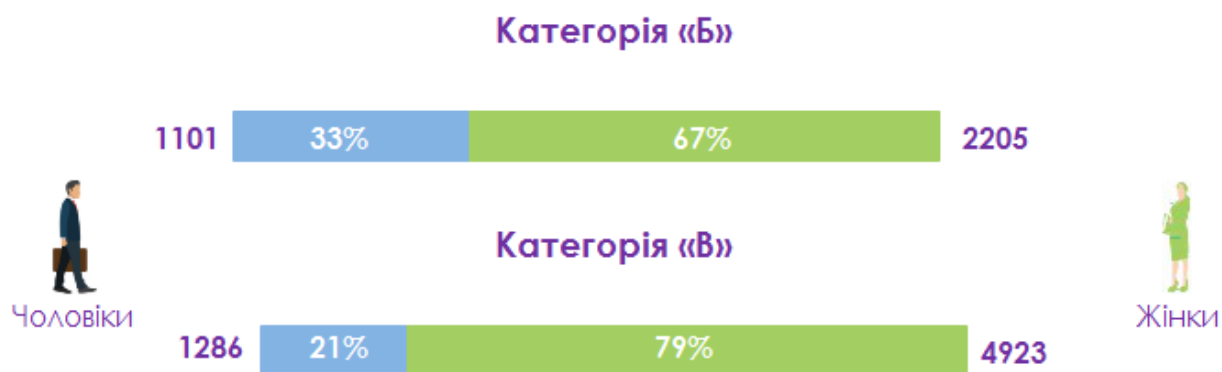

Рис. 10 Гендерний розподіл державних службовців Київської міської та обласних державних адміністрацій, які пройшли професійне навчання у 2020 році, %

СУБІНДИКАТОР «ВИТРАТИ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ НА НАВЧАННЯ ПРОПОРЦІЙНО ДО РІЧНОГО ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ»

На основі аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до розміру річного фонду оплати праці державних органів, поданої Офісом Президента України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Апаратом Верховної Ради України, Державним управлінням справами, центральними органами влади –

17 міністерствами, 28 службами, 13 агентствами, 3 інспекціями, 33 іншими державними органами, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, встановлено, що витрати на професійне навчання їх державних службовців пропорційно до річного фонду оплати праці становили 0,11 %:

0,04 % – для Офісу Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Апарату Верховної Ради України, Державного управління справами, апаратів центральних органів влади;

0,19 % – для територіальних органів центральних органів влади.

Результати аналізу інформації щодо витрат на організацію професійного навчання державних службовців пропорційно до річного фонду оплати праці Київської міської та обласних державних адміністрацій, показали, що значення відповідного субіндикатора становить 0,38 %.

З урахуванням вищезазначеного, значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» становить 0,2 %.

ВИСНОВКИ

Ефективність та дієвість системи професійного навчання державних службовців є однією з головних передумов формування кадрового потенціалу професійної державної служби відповідно до сучасних вимог з урахуванням європейських стандартів та кращих практик.

Для аналізу сучасного стану реалізації державної політики у сфері професіоналізації державної служби НАДС започатковано моніторингове дослідження організації професійного розвитку і навчання державних службовців за субіндикаторами «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання» та «Витрати державного органу на навчання пропорційно до річного фонду оплати праці» із урахуванням елементів методології оцінювання стану державного управління SIGMA.

Проведення першого у 2020 році моніторингового дослідження мало на меті вивчення сучасного стану реалізації права/обов'язку державних службовців на професійне навчання, зокрема через підготовку магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та/або підвищення кваліфікації за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами, а також обов'язку державних органів

здійснювати фінансування підвищення кваліфікації державних службовців цих органів.

Насамперед, необхідно зазначити, що документи державної політики, а також законодавчі та нормативно-правові акти регулюють питання організаційно-правових та фінансово-економічних засад організації професійного розвитку і навчання державних службовців.

Для державного службовця питання професійного навчання у законодавстві закріплено як право і одночасно як обов'язок.

Аналіз інформації, поданої державними органами, продемонстрував, що професійному навчанню і розвитку державних службовців приділяється увага як на центральному, так і місцеву рівні.

За результатами проведеного НАДС дослідження на основі аналізу 89 % державних службовців чисельності категорії «А», «Б», «В» від їх фактичної (станом на 01 січня 2020 року) у 2020 році професійне навчання пройшли 67 049 державних службовців, з яких: 74 державні службовці категорії «А», 19 250 державних службовців категорії «Б», 47 725 державних службовців категорії «В». Відповідно значення субіндикатора «Кількість державних службовців, які протягом року пройшли професійне навчання», розрахованого для визначення частки державних службовців категорії «А», «Б», «В», становить 49 %.

Офіс Президента України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, Апарат Верховної Ради України, Державне управління справами, міністерства, інші центральні та місцеві органи влади зобов'язані, починаючи з 2020 року, в межах затверджених відповідних бюджетних призначень під час складання кошторисів передбачати кошти на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників у розмірі не більше ніж 2 відсотки фонду оплати праці.

За результатами проведеного дослідження виявлено, що в Україні показник витрат державних органів на підвищення кваліфікації державних службовців становить в середньому 0,2 %, зокрема 0,11 % – для органів державної влади центрального рівня, 0,38 % – для Київської міської та обласних державних адміністрацій. Таким чином, значення субіндикатора «Витрати державного органу на навчання пропорційно до розміру річного фонду оплати праці» становить 0,2 %.

Отже, питання набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок державних службовців є предметом уваги як державних службовців, так і керівників державних органів на центральному та місцевому рівні. Разом з тим, з огляду на обов'язковість та безперервність професійного навчання

державних службовців протягом проходження державної служби, необхідно продовжити роботу щодо залучення більшої кількості державних службовців до професійного розвитку і навчання за загальними та/або спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами.

Для забезпечення цілеспрямованості, прогностичності та випереджувального характеру професійного розвитку та навчання державних службовців в умовах здійснення системних реформ в Україні, державним органам на центральному та місцевому рівні доцільно збільшити видатки на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, наблизивши їх до нормативно встановлених розмірів.

Розглядаючи систему професійного розвитку і навчання державних службовців у рамках реформування державної служби в цілому, необхідно продовжити роботу, спрямовану на модернізацію інституційної системи професіоналізації державних службовців, у тому числі шляхом удосконалення механізмів забезпечення професійного навчання державних службовців, а також утворення дієвої мотиваційної системи, що ґрунтується на прямому кореляційному зв'язку між результатами професійного розвитку та навчання і кар'єрним просуванням державного службовця.

Запровадження стратегічного планування та координації діяльності відповідного органу державної влади з питань професійного розвитку і навчання державних службовців має стати одним із основних напрямів діяльності державних органів в системі державного управління.

Для отримання оперативної статистичної інформації про стан професійного розвитку і навчання державних службовців в Україні доцільно утворити в НАДС інформаційну систему автоматизованого збору інформації, яка дозволить у режимі реального часу мати повну інформацію про організацію професійного розвитку і навчання державних службовців у розрізі державних органів та за системою державної служби в цілому.
